

AGRARISCHE OPLEIDINGEN

Dit katern is mogelijk gemaakt door bijdragen van de agrarische opleidingen.

→ GROENHORST COLLEGE BARNEVELD

Mooie opstap voor loopbaan in loonbedrijf

Ben jij zo iemand die altijd op de trekker is te vinden en het leuk vindt om daaraan te sleutelen? Dan ben je bij de loonwerkopleiding van het Groenhorst College Barneveld aan het juiste adres. Je kunt ermee aan de slag als assistent of (vakbekwaam) medewerker bij een loonbedrijf. Maar ook als je hogerop wilt als bedrijfsleider of manager, kun je hier terecht.

Voor veel boeren en tuinders zijn goede loonwerkers goud waard. Ze maaien, bemesten, oogsten en draaien ook voor grotere klussen hun hand niet om. Wie denkt aan een loopbaan in loonwerk kan in Barneveld een opleiding Grond/Groen/Infra volgen bij het Groenhorst College. Dat kan op vier niveaus: assistent, medewerker, vakbekwaam medewerker en bedrijfsleider/manager. Uiteraard leer je naast grondbewerking veel over het repareren en onderhouden van machines, aangevuld met algemene vakken als Nederlands en Engels. Volg je het hoogste niveau (4), voor een loopbaan als manager of bedrijfsleider van een loonbedrijf, dan komen er vakken bij als management en economie.

Jan van Dijk (18), **Boudewijn Goed** (20) en **Ruben den Bekker** (20) zitten in het vierde jaar van niveau 4. Ze zijn begonnen met de opleiding omdat ze interesse hebben in loonwerk en daar al voor de opleiding ervaring mee

hadden. Nu werken ze drie dagen per week bij een loonbedrijf en gaan ze één dag per week naar school. Jan werkt bij het loonbedrijf van zijn vader in het Gelderse Wekerom, Boudewijn is vier dagen te vinden bij een loonbedrijf in Maarsbergen en Ruben verricht loonwerk via een bedrijf in Elst (Gld). Hoe verder ze komen in de opleiding, hoe leuker het wordt, vinden ze. "De eerste twee jaar leer je veel over de werking van machines en dergelijke. Ook leuk, maar veel daarvan wist ik al", zegt Boudewijn. "In het derde jaar wordt het inhoudelijker, bijvoorbeeld met offertes maken. En nu in het vierde jaar leer je veel over het managen van een bedrijf." Ook Jan en Ruben vinden dat het boeiendst. "Vakken als management en boekhouden spreken mij het meeste aan", zegt Ruben. Jan: "De cijfermatige kant, het boekhouden, vind ik het allerleukst."

Praktijkvakken zijn in de opleiding belangrijk. Boudewijn: "In het begin leer je veel over het sleutelen aan machines. In het derde jaar krijg je een opdracht bij agrarische bedrijven. Dat is heel leerzaam. Je werkt in groepjes waarbij je steeds een andere taak krijgt, bijvoorbeeld als uitvoerder, calculator, enzovoort. Zo hebben wij op een pluimveebedrijf bekeken en berekend hoe een kippenschuur kan worden verlengd." Met hun opleiding kunnen ze uiteindelijk leiding geven binnen een loonbedrijf. Jan wil zijn vader opvolgen in het

ouderlijk bedrijf, waar zeven mensen werkzaam zijn. Ook Boudewijn wil leidinggeven. "Nu ik jong ben vind ik het leuk om op de trekker te zitten, maar uiteindelijk wil ik wel op kantoor terecht komen", zegt hij. Ruben wil een andere kant op. "Het agrarische werk trekt mij eigenlijk niet, ik wil een baan als uitvoerder in de wegenbouw." Alledrie zijn ze enthousiast over het Groenhorst College. "De sfeer op school is erg goed.. Naast de opleiding hebben we ook gezellige schoolfeesten", vertelt Ruben. "De docenten zijn ook goed", vindt Boudewijn. Op de loonwerkopleiding zitten vooral jongens, maar met klassen van andere opleidingen worden gezamenlijk lessen gevolgd en daar zijn meer meiden te vinden. Ruben: "En bij andere opleidingen als diervverzorging en paardenhouderij lopen veel meiden rond, dus uiteindelijk is het allemaal wel in evenwicht." ←

Over de opleiding Groen/Groen/Infra of andere opleidingen van het Groenhorst College Barneveld kom je meer te weten op de site www.groenhorstbarneveld.nl. Of ga eens kijken in Barneveld op een van de open dagen van de opleiding voor de beste indruk. Die worden gehouden op zaterdag 29 januari 2011 (van 9.30 tot 15.00 uur), op vrijdag 11 maart (van 14.00 tot 16.00 uur), op zaterdag 12 maart 2011 (van 9.30 tot 15 uur) en op dinsdagavond 31 mei (van 18.00 – 21.00 uur).

Deeltijdopleiding AD Ondernemerschap

‘Koffieleuten kan thuis ook’

FOTO MARIE WENKE

Frank Rooker en **Cees Ruijter** vinden het ideaal: leren in deeltijd. Eén dag in de week naar school, de rest van de week thuis aan het werk. Zo leren ze in theorie en praktijk om een betere ondernemer te worden.

Je bent een jaar of twintig en hebt de middelbare agrarische school afgerond. De keus dient zich aan: verder leren of aan het werk. De boerderij thuis trekt. Daar kun je je pas echt nuttig maken en die school heb je wel een keer gezien. Maar na een paar jaar werken op het ouderlijk agrarisch bedrijf, merk je dat je van bepaalde dingen toch nog meer wilt weten. Wat doe je dan? Weer fulltime de schoolbanken in is wel een heel drastische verandering. Bovendien wordt er thuis op je hulp gerekend. Frank Rooker en Cees Ruijter kwamen voor deze beslissing te staan. Zij kozen ervoor om de korte deeltijd HBO-opleiding AD Ondernemerschap te gaan volgen aan Hogeschool Van Hall Larenstein in Leeuwarden. “Ik miste iets”, legt Frank zijn beslissing uit om toch weer in de schoolbanken plaats te nemen. “Op het gebied van organiseren, werkzaamheden plannen en ideeën voor je bedrijf uitwerken, wil ik me graag verder ontwikkelen.” Het scheelt dat de duur van de opleiding goed is te overzien: twee jaar. Bovendien is er maar één dag in de week les. Frank: “Dat is goed rond te breien met mijn werk thuis. Bovendien wilde mijn jongere broer in het bedrijf. Daardoor ontstond voor mij de mogelijkheid om er wat bij te gaan doen. Leren, in dit geval.”

Verschillende sectoren

Ook Cees kwam er na een tijdje werken op het melkveebedrijf thuis achter dat hij best nog wat meer kennis kon gebruiken als melkveehouder. Drie jaar geleden volgde hij daarom de Management Training Melkveehouderij in Oenkerk. Daar stak hij heel wat van op, toch bleef het kriebelen. “In Oenkerk

leerde ik veel van de gesprekken onderling. De jongens kwamen overal vandaan en iedereen ging op een andere manier met uitdagingen en problemen om. In de opleiding AD Ondernemerschap hoop ik ook dingen van andere sectoren op te pakken. Daar kun je veel van leren, denk maar aan de automatisering in de tuinbouw.”

Hoewel Cees en Frank beiden van een melkveehouderijbedrijf afkomstig zijn, is de herkomst van de studenten AD Ondernemerschap erg gevarieerd. Iets waar Van Hall Larenstein groot belang aan hecht. Van de negen studenten die afgelopen februari met de tweejarige opleiding zijn begonnen, zijn er vijf melkveehouder. De rest van de klas bestaat uit een akkerbouwer, bloembollenteler, pluimveehouder en een ZZP'er. Vier van de jongens (er zitten op dit moment geen meisjes op de opleiding, al zijn die natuurlijk van harte welkom) komen uit Noord-Holland, de rest woont verspreid over heel Nederland.

Communiceren

Op de opleiding worden thema's als ondernemerschap, bedrijfsbeoordeling, marketing, personeelsmanagement, buitenlandse markt (people, planet, profit) en financieel management behandeld. “De eerste periode was vooral gericht op het eigen bedrijf. Daarbij kwamen bijvoorbeeld strategie en vergadertechnieken aan bod. Dat hebben we op de MAS ook enigszins gehad, maar moest wel even opgefrist worden”, lacht Frank, die communicatie heel belangrijk vindt. “Als dat niet goed gaat, kun je niet verder met je bedrijf. Wij hebben 150 koeien, maar het bedrijf moet doorontwikkelen in de toekomst. Groter groeien, vernieuwingen doorvoeren; je bedrijf up-to-date houden. Dat moet in samenspraak gebeuren. Als iemand een remmende factor vormt, moet je diegene kunnen overtuigen van jouw gelijk.” Marketing spreekt Frank minder aan. “Daar ben je niet zo mee bezig op je melkveebedrijf.” Toch merkte hij dat ook dat thema best nuttig kan zijn voor boeren. “Het is goed om te weten of en waarom de consument jouw product koopt.”

DINGEN

Frank Rooker
Leeftijd: 26 jaar
Woonplaats: Aartswood (NH)
Bedrijf: Melkveehouderij
Vooropleiding: MvS
Nevenfuncties: Bestuurslid AWK
West-Friesland / Jongeren-
raad Friesland-Campina
Kermiscomité

Cees Ruijter
Leeftijd: 24 jaar
Woonplaats: Warmenhuizen (NH)
Bedrijf: Melkveehouderij
Vooropleiding: MvS en
Management Training
Melkveehouder (MTM)
Nevenfuncties: Vicevoorzitter AWK
de Noord / Cono jongerencollege

Niet voor niets

In de ondernemerstest die aan het begin van de opleiding wordt gedaan, blijkt wat voor soort type je bent, wat je sterke en zwakke punten zijn en waarin je jezelf kunt ontwikkelen en verbeteren. Cees weet van zichzelf best welk type hij is, maar toch blijft hij eraan werken om zijn zwakkere kanten te verbeteren. "Ik kan op zich best goed plannen, maar wil vaak te veel. De dag duurt maar 24 uur, dus dan heb je wel een probleem", lacht hij.

Toch lukt het hem aardig goed om de studie in zijn dagelijkse werk op de boerderij in te plannen. Een voordeel vinden beide jongens dat het meeste groepswork op die ene dag in de week dat ze allemaal in Leeuwarden zijn, wordt gedaan. Er wordt volop gebruik gemaakt van internet en mail en er is een blackboard-site waarop gewerkt kan worden aan de schoolopdrachten.

"Het is best intensief, zo'n hele dag op school. Toch wil ik ook dat het intensief is, koffieleuten kan ik thuis ook. Ik zit hier niet voor niets en wil wat leren", zegt Frank, die vindt dat iedereen heel gemotiveerd is. Cees: "Soms denk ik wel: heb ik zo'n opleiding echt nodig? Maar dan blijkt even later dat je op het bedrijf echt wat hebt aan wat je op school hebt geleerd."

Kennis opdoen, mensen uit verschillende sectoren spreken,

leren van elkaar en een bredere blik ontwikkelen, dat vinden zowel Cees als Frank erg belangrijk. Daarom zitten ze in allerlei besturen en jongerencommissies en kozen ze ervoor om AD Ondernemerschap te gaan doen. "Ach, dan spreek je weer eens andere mensen dan je vader", lacht Frank. ←

Frank Rooker (links) en Cees Ruijter kunnen hun studie goed combineren met hun werk.

Stap in de wereld van Hogeschool Van Hall Larenstein!

Is de tweejarige deeltijdopleiding AD Ondernemerschap ook echt wat voor jou? Kijk dan snel op www.vanhall-larenstein.nl. Ook kun je voor meer info bellen of mailen met Cor Kwakernaak (058-2846125, cor.kwakernaak@wur.nl). Liever sfeer proeven tijdens een open dag of lessen volgen tijdens een meeloopdag? Dat kan natuurlijk ook!

Open dag: 19 maart 2011 (10.00-15.00 uur)

Meeloopdag: 31 maart 2011

Informatiemarkt: 10 juni 2011 (15.00-18.00 uur)

Last Minute Informatiemarkt: 25 augustus 2011 (11.00-14.00 uur)

Naast AD Ondernemerschap heeft Hogeschool Van Hall Larenstein tal van andere interessante opleidingen op het gebied van landbouw en management: Dier- en veehouderij, Bedrijfskunde en agribusiness, Tuin- en akkerbouw of de één- of tweejarige AD Melkveehouderij.

WAGENINGEN UNIVERSITEIT

Boeiende vakken in

Waarom kiezen voor Wageningen University? **Studenten Jeroen, Henja en Elise** hoeven er niet lang over na te denken. Hun opleidingen Animal Sciences, Agrotechnologie en Plantenwetenschappen zijn boeiende, brede studies. De universiteit heeft een gemoedelijke sfeer en Wageningen is een studentenstad waar je bijna iedereen kent en alles dichtbij is.

Animal Sciences

Als zoon van een melkveehouder heeft **Jeroen Krijnen** (23) uit het Brabantse Oosteind altijd al speciale interesse gehad in het voeren van de koeien op het bedrijf. Het was voor hem dus een logische stap om op de HAS Den Bosch te kiezen voor de afstudeerrichting Veevoeding. Vervolgens maakte hij de overstap naar Wageningen University voor de masteropleiding Animal Sciences, waar hij nu bezig is met zijn afstudeeronderzoek. "Bij de HAS krijg je vooral met de praktische kant te maken. Dat is heel leerzaam, maar ik wilde graag meer theoretische bagage", verklaart Jeroen zijn keuze voor Wageningen.

De studie Animal Sciences, die in het Engels wordt gegeven, leidt studenten op tot dierwetenschapper. Jeroen heeft ook hier gekozen voor de specialisatie Veevoeding, waar hij onder meer leert hoe de vertering van voeding bij dieren exact verloopt maar ook hoe je mengvoeders maakt die precies voldoen aan de behoefte van het dier.

In zijn huidige studie wordt meer dan op de HAS verwacht dat je jezelf kunt redden, zegt Jeroen. "Je hebt geen vast programma en moet alles zelf inplannen. Ik vind dat wel prettig. Je loopt het risico dat je uitloopt met je opleiding als je het niet goed hebt geregeld, maar daar leer je van."

Dat hij een agrarische achtergrond heeft, ziet Jeroen als voordeel. "Je weet veel sneller hoe theoretische onderwerpen in de praktijk werken." Hij wil nog niet aan de slag als opvolger in het ouderlijk bedrijf. "Ik heb lang getwijfeld of ik direct zou kiezen voor opvolging, voor een combinatie tussen werk thuis en buitenshuis of voor een baan volledig buitenshuis. Ik vind het boerenvak wel heel mooi, maar de komende jaren ga ik voor een voltijd baan buitenshuis voor werkervaring en om mezelf verder te ontwikkelen. Het liefst in een technisch-commerciële functie bij een mengvoerbedrijf."

Agrotechnologie

Eigenlijk was **Henja Besuijen** niet van plan de opleiding Agrotechnologie te gaan doen, toen ze een paar jaar geleden een open dag bezocht van Wageningen University. "Ik ging er naartoe om informatie te krijgen over de studie Dierwetenschappen", vertelt ze. "Maar wat ik hoorde over Agrotechnologie, vond ik heel interessant en daarom werd het dat uiteindelijk."

Inmiddels volgt de twintigjarige Henja het tweede jaar van de bacheloropleiding Agrotechnologie en heeft ze nog geen spijt van haar keuze. "Het is een heel brede studie, waarin je allerlei kanten van de landbouw leert kennen." Bij Agro-

gemoeidelijke sfeer

FOTO'S VOERMANS VAN BREE

technologie wordt gekeken hoe je innovatieve en duurzame technologie kunt gebruiken in de land- en tuinbouw. Die kennis is nuttig voor projecten als diervriendelijke huisvesting en energieleverende kassen.

Henja is opgegroeid op een Zeeuws bloemkoolbedrijf. Ze vindt dat handig omdat ze snel begrijpt hoe boeren in de praktijk tegen zaken uit de studie aankijken. "Maar het is niet per se een groot voordeel dat je van een boerenbedrijf komt. Je hebt geen achterstand als je een andere achtergrond hebt."

De vakken die te maken hebben met veehouderij, spreken Henja het meest aan. "Je leert bijvoorbeeld hoe de uitstoot van methaan kan worden verminderd, en welke rol bepaalde stallen of soorten dieren daarbij spelen."

De opleiding duurt drie jaar, waarna Henja waarschijnlijk de tweejarige masteropleiding volgt. Met dat diploma zou ze aan de slag kunnen als adviseur, productontwikkelaar of ICT-specialist. Maar zover is het nog niet, voorlopig heeft Henja het prima naar haar zin in Wageningen. "Alles is lekker dichtbij en je komt elkaar makkelijk tegen in de stad en op de universiteit. De sfeer op de universiteit is echt ons kent ons en dat spreekt me aan."

Plantenwetenschappen

Planten zijn van levensbelang voor de aarde. Voor ontwikkelingslanden is planten kennis voor voedselvoorziening heel belangrijk. Dat waren voor **Elise Bressers** uit Oirschot belangrijke feiten om aan de studie Plantenwetenschappen te beginnen.

Wat voor de twintigjarige Brabantse ook meespeelde, is dat je met het diploma van de opleiding alle kanten op kunt. "Je wordt niet opgeleid voor één bepaald vak", legt Elise uit. "Je kunt onderzoeker worden, maar ook de politiek ingaan, je

met economie bezighouden of kiezen voor een functie bij de veiling." Elise zit in het tweede jaar van de bachelorstudie. Ze volgt basisvakken als statistiek en wiskunde en daarnaast theorievakken met onderwerpen als biotechnologie, gezonde voeding en toepassing van planten kennis in de akkerbouw. Hoewel Elise dus na haar studie veel richtingen kan kiezen, heeft ze al een aardig idee welke kant ze op wil. "Akkerbouw vind ik interessant en daarbij spreekt de richting teelt en ecologie me het meest aan. Ik zou daarin bijvoorbeeld wel een baan als adviseur willen."

Dat voor haar studie de keuze op de Wageningen University viel, lag voor de hand. "Het is de enige plek in Nederland waar je dit kunt studeren", zegt Elise. "We hebben een klas met 24 studenten, die bijna allemaal uit de land- en tuinbouw komen." Zelf komt ze van een boomkwekerij. De opleiding en de stad Wageningen bevalt de studente uitstekend. "We hebben een leuke, kleine groep op de universiteit. Wageningen is als studentenstad veel rustiger dan Utrecht of Amsterdam, maar ook veel gemoeidelijker. En alles is goed bereikbaar." ←

Landbouw in Wageningen

Bij Wageningen University kun je kiezen uit 20 bacheloropleidingen en 32 masteropleidingen. Om aan een bacheloropleiding te beginnen, zoals Agrotechnologie, Plantenwetenschappen en Dierwetenschappen, moet je een vwo-diploma hebben. Na het behalen van de bachelortitel of met een hbo-diploma kun je doorstuderen voor je master, bijvoorbeeld voor de studie Animal Sciences, Plant Sciences of Agricultural and Bioresource Engineering. Meer informatie vind je op www.wageningenuniversity.nl. Je kunt ook een kijkje nemen op de Bachelor Open Dag op 9 april of de Master Open Dag op 18 maart.

Drie jonge agrariërs van begin dertig kijken terug. De juiste opleiding gevolgd, voldoende opgestoken? Of hadden ze achteraf, met de kennis van nu, toch een andere keus gemaakt?

Door Aart van Cooten

Pluimveehouder Roy Tomesen (32)

Scholing is cruciaal

“Na de havo heb ik even getwijfeld. Naar de has of via een omweg naar Wageningen Universiteit? Ik was er snel uit, want ik ben toch meer een man van de praktijk dan iemand die graag studeert. Bovendien, het stond toen al vast dat ik hier thuis in Doetinchem ons leg-pluimveebedrijf zou overnemen.

Ik ben blij dat ik de has in Den Bosch heb gedaan. Voor een deel heb ik me daar echt kunnen verdiepen in onze eigen sector. Mijn afstudeeropdracht was bijvoorbeeld gericht op behandelmethoden tegen leververvetting bij leghennen. Dat was erg leerzaam. Is ook echt wat uitgekomen.

Anno 2010 heeft een agrarisch ondernemer

meer aan de has dan aan de mas. Het gaat tegenwoordig echt om ondernemerskwaliteiten en op dat vlak schiet volgens mij een middelbare beroepsopleiding te kort. Ik kan nu zelf een kostprijsberekening maken, analyseren en vervolgens keuzes maken. Ik gebruik de adviseur van ons veevoerbedrijf als klankbord. Niet meer, niet minder. Collega's met een mas-diploma zijn afhankelijker van adviseurs rond hun bedrijf en dan moet je drommels goed uitkijken. Want adviseurs hebben allemaal hun eigen belang, hun bedrijf eet mee van jouw bedrijf. Het is handig als je dat kunt doorzien.

Vijftien jaar geleden was ik voor honderd

procent overtuigd van mijn keus voor de has. Daarover begin ik nu toch een beetje te twijfelen. Het zou me niet verbazen dat over tien jaar de helft van de jonge agrariërs naar Wageningen gaat. De bedrijven worden groter, intensiever. Scholing is cruciaal. Vroeger was de mas voldoende, nu kom je er wel met de has, maar straks is Wageningen misschien wel noodzakelijk.

Ik heb hard gewerkt op de has, in vier jaar was ik klaar. Daar ben ik best trots op. Achteraf vraag ik me af, waarom heb ik er eigenlijk niet een jaartje langer over gedaan? Die tijd in Den Bosch was de mooiste tijd van mijn leven. Ik had daar wel wat langer van mogen genieten.”

Veehouder Teunis Beltman (30):

Te snel thuis gaan werken

“Je kunt de tijd niet terugdraaien. Maar als dat wel kon, dan zou ik op school beter mijn best hebben gedaan. Afgelopen jaren ben ik er vaak tegenaan gelopen. Ik moet alles zelf ontdekken. Dat kost tijd en energie. Uiteindelijk lukt het allemaal wel, en daar ben ik best trots op. Maar gebrek aan scholing heeft me zeker geld gekost.

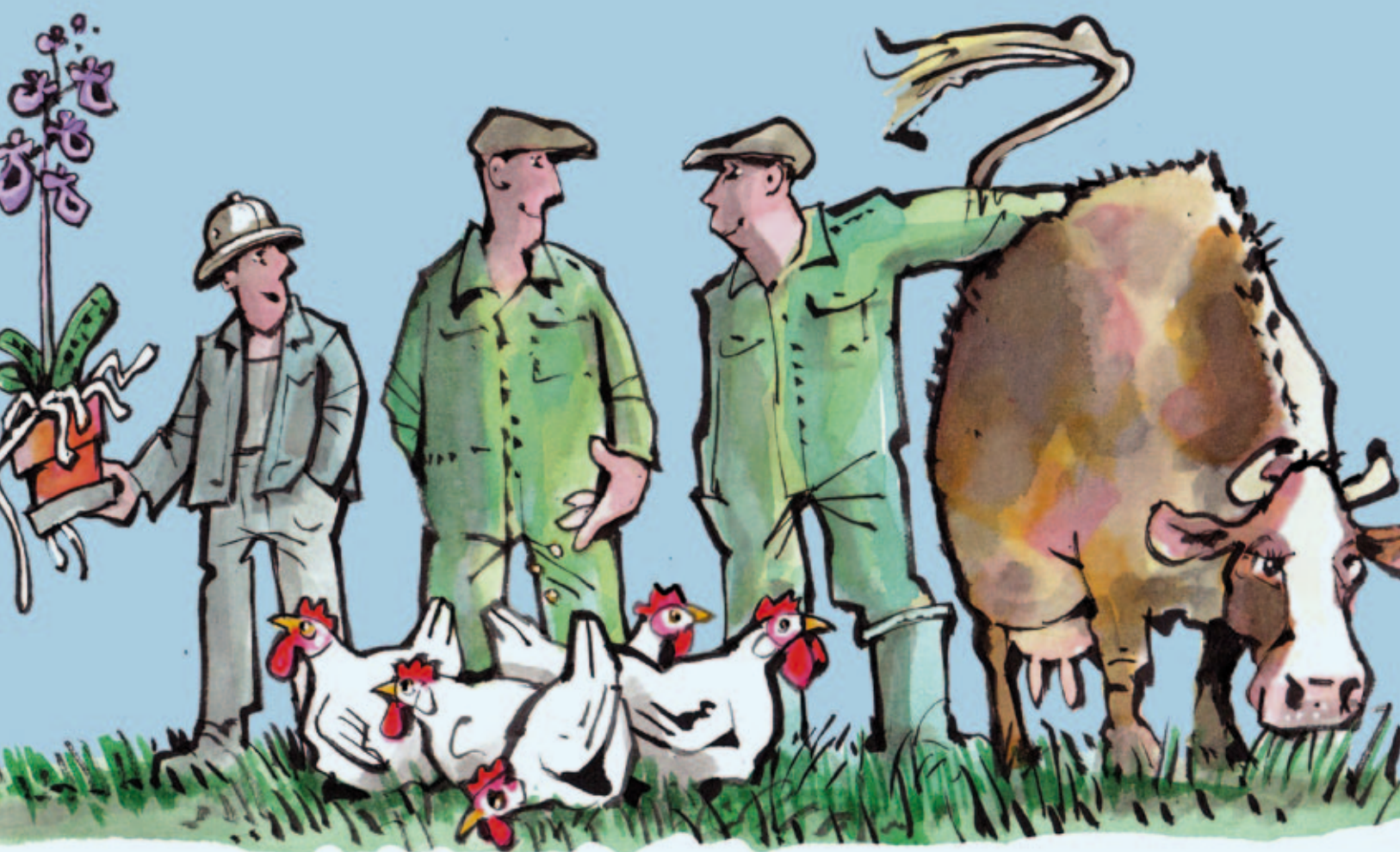
Halverwege de mavo ben ik naar de lagere landbouwschool gegaan. Vervolgens een paar jaar naar de mas. Die heb ik niet afgemaakt, omdat ik thuis op ons bedrijf in Doornspijk nodig was. Ik ben nog een tijdje een dag per week naar school gegaan, maar ik was er vaker niet dan wel. Mijn vader vond school niet zo

belangrijk en ik ook niet. Stoppen kwam me wel goed uit.

Als je dan aan het werk bent, kom je er snel achter. Een gemengd bedrijf zoals wij dat hier hebben met melkkoeien, geiten en vleeseenden, dat vraagt om visie, om strategisch denken. Kortom, om ondernemerskwaliteiten. Ik liep maar een beetje achter mijn vader aan. Uiteindelijk is het allemaal goed gekomen. Samen met mijn vrouw heb ik de melkgeitentak op ons bedrijf opgezet. Dat zegt wel wat. Ik heb cursussen bij het AJK gedaan, studiedagen bezocht, in besturen gezeten. En af en toe in de studieboeken van mijn broer gekeken. Uiteindelijk kan ik wel een kostprijsberekening maken,

maar dat kost mij wel erg veel tijd en energie.

Als ik vroeger op school beter mijn best had gedaan, had ik het vast makkelijker gehad. Ik heb nog even overwogen om in de avonden naar de has te gaan. Maar ja, ik was toen inmiddels getrouwd en mijn vrouw wilde mij ook wel eens in huis zien. Zo gaan die dingen. Ik hoop dat ik mijn kinderen straks kan stimuleren om door te leren. Koeien melken en eenden voeren kun je thuis wel leren, maar om een doordacht investeringsplan te maken, moet je kennis in huis hebben. Zelf rekenen, zelf bepalen wat je wilt. Dat kun je tegenwoordig echt niet meer aan de vertegenwoordiger van de bank overlaten.”

Orchideeënkweker Lennert Pannekoek (30)

Kies het hoogst haalbare

“Net zoals vrijwel alle jongens heb ik er een tijdje van gedroomd om straaljagerpiloot te worden, maar zo rond mijn veertiende wist ik zeker dat ik hier thuis aan de slag wilde gaan. Ik heb bewust voor Wageningen Universiteit gekozen. Ik had op het vwo al het idee dat ik met een studie in Wageningen een goede basis kon leggen voor onze orchideeënkwekerij in Berkel en Rodenrijs. Natuurlijk, ik had ook naar de has kunnen gaan, is op zich niks mis mee, maar ik had prima cijfers op het vwo en dan kies je toch het hoogst haalbare. In Wageningen kun je zelf je leerroute kiezen. Vanwege mijn toekomst in de

glastuinbouw heb ik veel vakken gedaan op het gebied van bedrijfseconomie en bedrijfskunde. Zo heb ik onderzoek gedaan naar de kritische succesfactoren bij innovatie in de glastuinbouw. Bij het Landbouw Economisch Instituut in Den Haag ben ik afgestudeerd op een onderzoek naar de rentabiliteit van kwaliteitssystemen.

Van die onderzoeken heb ik echt veel opgestoken, daar heb ik nu nog profijt van. Ik ben blij dat ik voor Wageningen heb gekozen. Je moet daar zelf je plan trekken. Daar word je zelfstandig van, je leert verantwoordelijkheid te nemen. En je

ontwikkelt een andere manier van denken. Het is goed om van een afstand naar de ontwikkelingen in je eigen bedrijf te kijken en vervolgens doordachte beslissingen te nemen, waarbij je ook naar de lange termijn kijkt.

Wie glastuinder wil worden, hoeft niet perse naar Wageningen te gaan. Met een has-diploma kom je ook een eind. Maar ik denk toch dat je dan vaker een beroep moet doen op allerlei adviseurs. Dan hoeft ik niet, en dat scheelt een hoop geld.”

AGRARISCHE OPLEIDINGEN

→ CAH DRONTEN

De tulpenbroeierij thuis in het West-Friese Hem: dat was het helemaal voor **Betteke Pauw** (21). Totdat ze op CAH Dronten de hbo-opleiding Tuinbouw en Akkerbouw ging doen. “Dan kom je erachter dat er nog veel meer is op de wereld. Je wordt gestimuleerd om breder te kijken.”

FOTO CAROLIN TIERNIGO

Betteke Pauw doet op de CAH Dronten veel nieuwe ervaringen op.

‘Super ervaring!’

Nog steeds steekt Betteke met veel plezier de handen uit de mouwen op het ouderlijk bedrijf. Vooral in de winter, als de tulpenbroei volop in gang is. Maar in de tijd dat derdejaars Betteke nu op CAH Dronten zit, heeft ze veel nieuwe ervaringen opgedaan. Ze ontdekte dat de commerciële kant van de tuinbouw haar boeit. Dat ze meer wil leren over veredeling en dat andere vakgebieden dan de tuinbouw ook hartstikke interessant zijn. Een hoogtepunt was de stage van zeven weken naar Ecuador vorig jaar zomer. “Op een bloembollenteeltbedrijf van 350 hec-

tare. Ik zat er op het laboratorium van de veredelingsafdeling. Een superervaring!”, kijkt Betteke terug.

Jezelf ontwikkelen

Maar ook op school zijn er – buiten de lessen – genoeg mogelijkheden om jezelf te ontwikkelen. Iets wat Betteke belangrijk vindt. Ze zit in het PR-team van de school, staat met hen op beurzen en geeft voorlichting over CAH Dronten op scholen. “Ik wil graag actief zijn op en om school”, zegt ze. “Bovendien is het ook gewoon heel gezellig. Ik zit niet op kamers, maar dan nog is

er genoeg te doen. Er zijn ik weet niet hoeveel besturen. Voor koeien, varkens, kippen, trekkertrek, akkerbouw; noem maar op. Bovendien heb je ook nog studentenverenigingen. Je hoeft je in Dronten niet te vervelen.” Hartstikke leuk natuurlijk, maar uiteindelijk gaat het toch om de opleiding. En die bevalt Betteke prima. Ze had niet verwacht dat er zoveel aandacht voor haar persoonlijke ontwikkeling zou zijn. “Er wordt echt gekeken naar wie je bent en wat je kunt. Dat vind ik erg goed van de school.” Het scheelt daarbij dat ze, zoals ze zelf zegt, een gezellige mentor heeft waarmee ze makkelijk kan praten.

CAH Dronten: iets voor jou?

Dier- en veehouderij, Tuinbouw en Akkerbouw, Agrotechniek en management, International Foodbusiness, Hippische bedrijfskunde, Makelaardij & Landelijk vastgoed, Dier & gezondheidszorg, Financiële dienstverlening agrarisch, Bedrijfskunde en agribusiness, Voeding & gezondheid of toch (AD) Agrarisch ondernemerschap? CAH Dronten heeft veel opleidingen, dus voor ieder wat wils! Meer weten? Kom dan eens naar een voorlichtingsdag!

Vrijdag 11 februari 2011 12:30 – 16:30 uur (tevens activiteitenmiddag)

Zaterdag 12 maart 2011 10:00 – 15:00 uur

Vrijdag 17 juni 2011 13:30 – 16:30 uur

Ook een dagje meelopen bij één van de opleidingen is mogelijk. Geef je op via de website www.cahdronten.nl. Hier vind je nog veel meer informatie over de hogeschool en haar opleidingen.

Aan het werk

Volgend schooljaar wordt Betteke's laatste aan de CAH. Waarschijnlijk kiest ze de afstudeerspecialisaties veredeling en im- en export. Ook staat haar nog een stage te wachten, al gaat die waarschijnlijk niet naar het buitenland. “Veel klasgenootjes willen dat wel, maar ik hoop bij een Nederlands bedrijf terecht te komen waar ik, na mijn afstuderen, kan blijven werken”, doet Betteke haar plannen uit de doeken.